

GUIÓ:

Música introductòria

Nahia: Bon dia, bona tarda o bona nit! Benvinguts a ART ATTACK! Ens trobem a l'últim capítol de l'especial de l'Antic Egipte amb la historiadora i paleògrafa Judit Aroca i Mia Aria, que avui ens acompanyaran en la secció "Jeroglífics." Abans de començar, recordeu que encara podeu enviar les vostres preguntes al nº de Whatsapp 641 789 237 o utilitzar el hashtag #jotambévullserfaraó a Twitter fins al final del programa. Després d'això, noies, podeu presentar-vos, si us plau?

Judit: És clar que sí! La Mia i jo ens vam conèixer a la universitat de Cambridge coincidint en l'Erasmus. A partir de la nostra amistat vam decidir viatjar a Egipte per estudiar els jeroglífics i ens hi vam quedar 4 anys.

Mia: Estem encantades que ens pugueu rebre avui, des de petita que he sigut una fan constant d'aquesta emissora.

Nahia: Moltes gràcies noies. Suposo que ja enteneu la dinàmica. Els nostres oients han estat enviant-nos preguntes per a vosaltres i aquí hem triat les més interessants. D'acord? Què us sembla si ens feu una petita introducció?

Mia: Els jeroglífics van aparèixer fa 5.000 anys, al 3.000 aC. Amb la unificació del regne Alt i Baix quan l'imperi es converteix en l'estat La paraula jeroglífic és un mot grec que vol dir "gravat sagrat." Els egipcis anomenaven la seva escriptura "medju nedjer" "paraules dels déus."

Judit: Els jeroglífics acompanyaven obres artístiques són un testimoni històric i s'han conservat tan bé gràcies a que estaven tancats en tombes en tombes hermètiques. Gràcies a l'art ens han servit de document històric i ells atribuïen la invenció al déu Thot, déu de la sabiduria i l'escriptura.

Nahia: No hi havia una deessa de l'escriptura, també?

Judit: Sí, exacte. Seshat.

Nahia: Aaaaah, ja deia jo... Bueno, és el moment de començar amb les preguntes: La primera pregunta ve de part de la Lola Mento i ens pregunta: Com van aparèixer els jeroglífics, perquè els van crear?

Judit: Va ser inventat per raons pràctiques, com, per exemple, per organitzar l'imperi, escriure els fets històrics, per conservar-los i comunicar-los a la gent de regions llunyanes. A més, amb l'inici del comerç es van trobar en la necessitat d'anotar els deutes i tractes que feien entre ells.

Nahia: Hmmm... La següent pregunta ens arriba des del nostre contacte de whatsapp en format àudio:

Públic 1: Bon diaaaa, la meua pregunta és: Com s'interpreta la seva escriptura si són tot dibuixos?

Mia: Al principi els egipcis feien servir els pictogrames per representar el que volien dir, o'sigui, dibuixar un mussol volia dir que estaves parlant d'un mussol. Després es van trobar amb el problema de que no podien representar algunes coses, els números molt grans o coses abstractes per exemple. Si hi havia tres gerres d'oli se'n dibuixaven 3, però per dir-ne 10 es dibuixava només una gerra i es posaven déu pals al costat. Quan van haver de representar conceptes abstractes o numerals molt grans els representaven com la paraula que s'assemblava al concepte, i això es deien ideogrames, per exemple, 1.000 i flor de lotus es deien "ja", així que, per escriure mil, dibuixaven una flor de lotus.

Per diferenciar quan un mussol volia dir "mussol" o una altra cosa t'havies de fixar a la part inferior del dibuix, si hi havia una petita línia, era una abstracció.

I a partir d'això es va crear un alfabet de sons (fonogrames).

La "R" la dibuixaven com una boca, perquè el so "er" volia dir "boca" en la llengua parlada.

Normalment es llegien de dreta a esquerra, però no tots, per saber-ho havies de mirar la direcció de les cares, cap a on miraven era on començava la història.

Nahia: Ostres, la llengua era molt difícil d'aprendre no?

Mia: Sí, només el diccionari bàsic recull uns 743 jeroglífics, però al final de la història hi havien més de 6.000.

Nahia: Ara bé una pregunta curiosa de part de l'Òscar Acol, i realment m'agradaria saber-ne la resposta. La pregunta és: Com hem pogut traduir els jeroglífics sense tenir lletres com les nostres?

Judit: Va ser gràcies al descobriment de la pedra de Rosetta, una pedra datada de 196 aC, que va permetre desxifrar els Jeroglífics ja que hi havia el mateix text gravat en grec i en egipci. En concret el decret de Ptolemeu, un rei egipci. Aquest text també es considera el primer text plurilingüe. Més endavant es van trobar còpies del mateix text i actualment es coneixen més textos bilingües i trilingües, així que aquesta pedra ja no és única, però tot i així va ser un referent essencial per interpretar els jeroglífics.

Nahia: Aquesta pregunta ens la fa la Elsa Pato i diu així: "La gent aprenia a escriure? Sabien llegir-los ells també?" Gràcies Elsa, recordeu que encara esteu a temps d'enviar les vostres preguntes al nº de Whatsapp 641 789 237 o utilitzar el hashtag #jotambévullserfaraó a Twitter. Què me'n dius Mia, la gent sabia escriure?

Mia: En realitat no, es calcula que només un 1% de la població en sabia. Els jeroglífics només els podien escriure els sacerdots i escribes, i a part d'ells, només els veia la gent de molt poder, com els faraons. Saber escriure era un símbol de poder, hi ha teories que afirmen que ells també sabien escriure i llegir, però és molt difícil de comprovar. I suposo que això ja respon la pregunta però no, tampoc els sabien llegir.

Nahia: T'imagines ser rei i no saber llegir? Potser s'estan cagant en tu i la teva tomba està plena d'insults però tu no en tens ni idea. Judit, tenim en àudio per tu.

Públic 2: Hola Judit, he estat molt al corrent de la teva carrera i m'encanten els teus estudis. La meva pregunta és: "Quin material feien servir?"

Judit: S'escrivia sobre taules de pedra i arcilla i paper. La tinta s'elaborava amb sutge (hollin), la vermella, amb ocre o hematita. Mastegaven un extrem d'una tija per fer-la plana.

Nahia: Abans de continuar amb les preguntes farem una petita pausa per descansar, fins ara! (Anunci d' Spotify.)

Nahia: Tornem després d'aquesta pausa publicitària amb l'Artur Tura que ens pregunta: "Doncs a mi tot això dels jeroglífics em sembla molt bàsic, hem fet una gran evolució des de llavors no?" Mia?

Mia: Doncs no creguis! És veritat que la llengua ha evolucionat moltíssim al llarg dels anys i depenent del lloc hi han moltes escriptures diferents, però en realitat la nostra escriptura no ha evolucionat dels jeroglífics. Tot i així, la llengua dels dibuixos, d'alguna manera és la única que entenem tots els humans, parlis la llengua que parlis, avui en dia per exemple utilitzem les emoticones per expressar coses més ràpidament i sense necessitat de escriure-les, d'alguna manera és un llenguatge universal que ens uneix amb els nostres avantpassats.

Nahia: Ens apropem al final del programa d'avui, abans de marxar les nostres convidades volen fer un petit repàs per si no has arribat a temps d'escoltar-nos des del principi.

Judit: Van aparèixer el 3000 a.C per organitzar l'imperi, tot i que al principi eren molt intuïtius i poc a poc es van anar complicant, però els hem pogut traduir gràcies a la pedra rosetta, una roca amb un text gravat tant en grec com en egipci.

Mia: Només un 1% de la població sabia escriure i llegir i s'escrivia fent servir sutge, ocre i hematita. I, per acabar, al llarg dels anys l'escriptura ha variat molt, i realment de jeroglífics no ens en queda gaire, de referència, però sempre fem servir imatges, gifs o emoticones per acompanyar els nostres missatges i donar-li sentit.

Nahia: Bé noies, ha estat un plaer enorme tenir-vos avui aquí, ha estat molt interessant i estic segura que tothom n'ha après moltíssim. Esperem que us hagi encantat aquest especial de l'antic Egipte i que hagueu pogut resoldre els vostres dubtes. Demà tornarem amb els programes habituals entrevistant al Pablo Alboran. Adeeeu!

Música

GUIÓ:

Música introductòria

Nahia: Bon dia, bona tarda o bona nit! Benvinguts a ART ATTACK! Ens trobem al capítol no^o ___ de l'especial de l'Antic Egipte amb la historiadora i paleògrafa Judit Aroca i Mia Aria, que avui ens acompanyaran en la secció "Jeroglífics." Abans de començar, recordeu que podeu enviar les vostres preguntes al n^o de Whatsapp 641 789 237 o utilitzar el hashtag #jotambévellserfaraó a Twitter. Després d'això, noies, podeu presentar-vos, si us plau?

Judit: És clar que sí! La Mia i jo ens vam conèixer a la universitat de Cambridge coincidint en l'Erasmus. A partir de la nostra amistat vam decidir viatjar a Egipte per estudiar els jeroglífics i ens hi vam quedar 4 anys.

Mia : Estem encantades que ens pugueu rebre avui, des de petita que he sigut una fan constant d'aquesta emissora.

Nahia: Moltes gràcies noies. Suposo que ja enteneu la dinàmica. Els nostres oients han estat enviant-nos preguntes per a vosaltres i aquí hem triat les més interessants. D'acord? Què us sembla si ens feu una petita introducció?

Mia: Els jeroglífics van aparèixer fa 5.000 anys, al 3.000 aC. Amb la unificació del regne Alt i Baix quan l'imperi esdevé en l'ests La paraula jeroglífic és un mot grec que vol dir "gravat sagrat." Els egipcis anomenaven la seva escriptura "medju nedjer" "paraules dels déus."

Judit: Atribuïen la invenció al déu Thot, déu de la sabiduria i l'escriptura.

Nahia: No hi havia una deessa de l'escriptura, també?

Judit: Sí, exacte. Seshat.

Nahia: Aaaaah, ja deia jo... Bueno, és el moment de començar amb les preguntes: La primera pregunta ve de part de la Lola Mento i ens pregunta: Com van aparèixer els jeroglífics, perquè els van crear?

Judit: Va ser inventat per raons pràctiques, com, per exemple, per organitzar l'imperi, escriure els fets històrics, per conservar-los i comunicar-los a la gent de regions llunyanes. A més, amb l'inici del comerç es van trobar en la necessitat d'anotar els deutes i tractes que feien entre ells.

Nahia: Hmmm... La següent pregunta ens arriba des del nostre contacte de whatsapp en format àudio:

Públic 1: Bon diaaaa, la meva pregunta és: Com s'interpreta la seva escriptura si són tot dibuixos?

Mia: Al principi els egipcis feien servir els pictogrames per representar el que volien dir, o'sigui, dibuixar un mussol volia dir que estaves parlant d'un mussol. Després es van trobar amb el problema de que no podien representar algunes coses, els números molt grans o coses abstractes per exemple. Si hi havia tres gerres d'oli se'n dibuixaven 3, però per dir-ne 10 es dibuixava només una gerra i es posaven déu pals al costat. Quan van haver de representar conceptes abstractes o numerals molt grans els representaven com la paraula que s'assemblava al concepte, i això es deien ideogrames, per exemple, 1.000 i flor de lotus es deien "ja", així que, per escriure mil, dibuixaven una flor de lotus.

Per diferenciar quan un mussol volia dir "mussol" o una altra cosa t'havies de fixar a la part inferior del dibuix, si hi havia una petita línia, era una abstracció.

I a partir d'això es va crear un alfabet de sons (fonogrames).

La "R" la dibuixaven com una boca, perquè el so "er" volia dir "boca" en la llengua parlada.

Normalment es llegien de dreta a esquerra, però no tots, per saber-ho havies de mirar la direcció de les cares, cap a on miraven era on començava la història.

Aquesta llengua es molt difícil d'aprendre en realitat, només el diccionari bàsic recull uns 743 jeroglífics, però al final de la història hi havien més de 6.000.

Nahia: Ara bé una pregunta curiosa de part de l'Òscar Acol, i realment m'agradaria saber-ne la resposta. La pregunta és: Com hem pogut traduir els jeroglífics sense tenir lletres com les nostres?

Judit: Va ser gràcies al descobriment de la pedra de Rosetta, una pedra datada de 196 aC, que va permetre desxifrar els Jeroglífics ja que hi havia el mateix text gravat en grec i en egipci. En concret el decret de Ptolemeu, un rei egipci. Aquest text també es considera el primer text plurilingüe. Més endavant es van trobar còpies del mateix text i actualment es coneixen més textos bilingües i trilingües, així que aquest apedra ja no és única, però tot i així va ser un referent essencial per interpretar els jeroglífics.

Nahia: Aquesta pregunta ens la fa la Elsa Pato i diu així: "La gent aprenia a escriure? Sabien llegir-los ells també?" Gràcies Elsa, recordeu que encara esteu a temps d'enviar les vostres preguntes al nº de Whatsapp 641 789 237 o utilitzar el hashtag #jotambévullserfaraó a Twitter. Què me'n dius Mia, la gent sabia escriure?

Mia: En realitat no, es calcula que només un 1% de la població en sabia. Els jeroglífics només els podien escriure els sacerdots i escribes, i a part d'ells, només els veia la gent de molt poder, com els faraons. Saber escriure era un símbol de poder, hi ha teories que afirmen que ells també sabien escriure i llegir, però és molt difícil de comprovar. I suposo que això ja respon la pregunta però no, tampoc els sabien llegir.

Nahia: T'imagines ser rei i no saber llegir? Potser s'estan cagant en tu i la teva tomba està plena d'insults però tu no en tens ni idea. Judit, tenim en àudio per tu.

Públic 2: Hola Judit, he estat molt al corrent de la teva carrera i m'encanten els teus estudis. La meua pregunta és: "Quin material feien servir?"

Judit: S'escrivia sobre taules de pedra i arcilla i paper. La tinta s'elaborava amb sutge (hollin), la vermella, amb ocre o hematita. Mastegaven un extrem d'una tija per ferla plana.

Nahia: Abans de continuar amb les preguntes farem una petita pausa per descansar, fins ara! (Anunci d' Spotify.)

Nahia: Tornem després d'aquesta pausa publicitària amb l'Artur Tura que ens pregunta: "Doncs a mi tot això dels jeroglífics em sembla molt bàsic, hem fet una gran evolució des de llavors no?" Mia?

Mia: Doncs no creguis! És veritat que la llengua ha evolucionat moltíssim al llarg dels anys i depenent del lloc hi han moltes escriptures diferents, però la dels dibuixos d'alguna manera és la única que entenem tots els humans, parlis la llengua que parlis, avui en dia per exemple utilitzem les emoticones per expressar coses més ràpidament i sense necessitat de escriure-les, d'alguna manera és un llenguatge universal que ens uneix amb els nostres avantpassats.

Nahia: Ens apropem al final del programa d'avui, abans de marxar les nostres convidades volen fer un petit repàs per si no has arribat a temps d'escoltar-nos des del principi.

Judit: Van aparèixer el 3000 a.C per organitzar l'imperi, tot i que al principi eren molt intuïtius i poc a poc es van anar complicant, però els hem pogut traduir gràcies a la pedra rosetta, una roca amb un text gravat tant en grec com en egipci.

Mia: Només un 1% de la població sabia escriure i llegir i s'escrivia fent servir sutge, ocre i hematita. I, per acabar, al llarg dels anys l'escriptura ha variat molt, i realment de jeroglífics no ens en queda gaire, de referència, però sempre fem servir imatges, gifs o emoticones per acompanyar els nostres missatges i donar-li sentit.

Nahia: Bé noies, ha estat un plaer enorme tenir-vos avui aquí, ha estat molt interessant i estic segura que tothom n'ha après moltíssim. Als que tingueu preguntes d'algun altre tema, teniu tota

la setmana per enviar-les, si teniu sort us les respondran els nostres altres convidats, no us perdeu les entrevistes. Adeeeu!

Música